

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy
munosabatlar instituti direktori
_____ G‘.T Arifjonov
2026-yil “___” _____

BARQAROR TURIZM
FANINING DASTURI
(Kunduzgi ta’lim shakli 2-kurslar uchun)

Bilim sohasi:	1000000	-	Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	1010000	-	Xizmatlar ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishi:	61010100	-	Turizm va mehmondo‘stlik

Toshkent – 2026

Mazkur o‘quv dasturi Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy munosabatlar instituti Kengashining 2026-yil __ - _____dagi __-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

Mazkur o‘quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining “Turizm” kafedrasida tomonidan taqdim etilgan (kafedraning 2026-yil __ - _____dagi __-sonli yig‘ilish bayoni).

Tuzuvchilar:

Ch.K. Xusanov – i.f.n., dotsent, Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining “Turizm” kafedrasida mudiri.

E.H. Ro‘ziqulov – Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining “Turizm” kafedrasida stajor- o‘qituvchisi

Taqrizchi:

D.I. Abidova– i.f.d., professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining “Turizm va mehmonxona biznesi” kafedrasida o‘qituvchisi

“Turizm” kafedrasida mudiri:

2026-yil “__” _____

_____ Ch.K Xusanov
(imzo)

TDSHU ARM direktori:

2026-yil “__” _____

_____ M.M.Yuldasheva
(imzo)

Fanga mas’ul o‘qituvchi:

2026-yil “__” _____

_____ Ch.K. Xusanov
(imzo)

1.	Fan ma'lumotlari					
Fan/modul kodi BT2404	O'quv yili 2026-2027	Semestr 4			ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek/rus	O'quv rejadagi tartib raqami 61010100- 2			Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi Barqaror turizm	Jami yuklama (soat)	Auditoriya mashg'ulotlari jami - 48 soat, shundan:			Mustaqil ta'lim (soat)	Kurs ishi
		Ma'ruza	Amaliy	Amaliy (korxona)		
	120	16	8	24	72	-

2.	Fanning mazmuni
Fanning maqsadi – talabalarni barqaror turizmning nazariy va amaliy asoslari bilan tanishtirish, turizm faoliyatini iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatdan muvozanatli rivojlantirish tamoyillarini o'rgatish, turizm resurslaridan oqilona foydalanish hamda barqaror rivojlanish maqsadlariga mos boshqaruv qarorlarini qabul qilish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat. Fanning vazifalari – talabalarda barqaror turizmning mazmun-mohiyati, tamoyillari va rivojlanish konsepsiyasi to'g'risida tasavvur hosil qilish; turizmning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ta'sirini baholash bo'yicha bilimlarni shakllantirish; turistik resurslarni muhofaza qilish va ulardan samarali foydalanish usullarini o'rgatish; mahalliy aholi, turistlar va turizm subyektlari manfaatlari o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash mexanizmlarini tushuntirish; barqaror turizmni rivojlantirishning xalqaro tajribasi, standartlari va zamonaviy yondashuvlarini amaliy faoliyatda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishdan iborat.	

3.	Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1.	(TNA1106) Turizm: nazariya va amaliyoti
2.	(TMR1304) Turizm va mehmondo'stlikda barqaror va maqsadli boshqaruv
3.	(MTR1304) Mintaqaviy turizm resurslari

4.	Xorij tajribasiga muvofiqligi
Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi top 100 talik ro'yxatga kiruvchi Queensland Universiteti (Queensland University (QS - 42)) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://archive.course-profiles.uq.edu.au/student_section_loader/section_1/104325	

5.	Ta'lim natijalari (TN)
	Kasbiy kompetensiyalar:

TN1	Talaba barqaror turizmning asosiy tamoyillari, ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlik tushunchalari bo'yicha chuqur bilimga ega bo'ladi. U turizmning atrof-muhitga ta'siri va resurslardan oqilona foydalanish mexanizmlarini tushunib oladi..
TN2	Talaba barqaror turizmni tartibga soluvchi xalqaro tashkilotlar va ularning siyosatlari haqida bilimga ega bo'ladi. Shu bilan birga, global barqarorlik standartlarining mahalliy turizmga ta'sirini izohlab bera oladi.
TN3	Talaba barqaror turizm rivojida mahalliy hamjamiyatlarning o'rni va manfaatlarini tushunadi. U turizm loyihalarining ijtimoiy ta'siri va ularni baholash mezonlarini bilib oladi.
	Ko'nikmalar:
TN4	Talaba barqaror turizmni rivojlantirish bo'yicha loyihalar ishlab chiqish va atrof-muhitga ta'sirni kamaytiruvchi yechimlar taklif qila oladi. U turizm obyektlarida ekologik boshqaruv usullarini amaliy qo'llay oladi.
TN5	Talaba turistik manzillarda barqaror rivojlanish bo'yicha tahlillar o'tkaza oladi va mavjud muammolarni aniqlab, takomillashtirish bo'yicha strategiya ishlab chiqa oladi. Shuningdek, turistik oqimni boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar bera oladi.
TN6	Talaba mahalliy hamjamiyatlar bilan ishlash, ularning manfaatlarini hisobga olgan holda inklyuziv turistik rejalashtirishni amalga oshira oladi.

6.	Fan mazmuni va mashg'ulotlar shakli:	Soat
	Ma'ruza (M)	16
M1	Barqaror turizm faniga kirish. Fanning maqsad va vazifalari. <i>Barqaror turizm fanining mazmuni. Asosiy tushunchalar. Fanning turizm sohasidagi ahamiyati.</i>	2
M2	Barqaror turizm tushunchasi va ahamiyati. <i>Barqaror turizmning mohiyati. Asosiy tamoyillari. Turizm rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati.</i>	2
M3	Barqaror turizm va atrof-muhitni muhofaza qilish. <i>Tabiiy resurslarni asrash. Atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish. Ekologik yondashuvlar.</i>	2
M4	Barqaror turizmga madaniy merosni saqlash va rivojlantirish. <i>Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish. Ularni turizm maqsadlarida foydalanish. Mahalliy an'analarni qo'llab-quvvatlash.</i>	2
M5	Ekoturizm: konsept, imkoniyatlar va rivojlanish istiqbollari. <i>Ekoturizmning asosiy tamoyillari. Ekologik turizm resurslari. Rivojlanish istiqbollari.</i>	2
M6	Barqaror turizmga mahalliy jamoalarning roli. <i>Mahalliy aholi ishtiroki. Ijtimoiy va iqtisodiy manfaatlar. Hamkorlik mexanizmlari.</i>	2
M7	Iqlim o'zgarishi va turizm: muammolar va yechimlar. <i>Iqlim o'zgarishining turizmga ta'siri va moslashuv strategiyalari.</i>	2

M8	Barqaror turizmni rivojlantirish uchun davlat siyosati va strategiyalari. <i>Milliy va xalqaro dasturlar, davlat siyosati va rivojlanish strategiyalari.</i>	2
	Amaliy mashg'ulot (A)	8
A1	Barqaror turizm va atrof-muhitni muhofaza qilish. <i>Turizmning atrof-muhitga ta'siri. Tabiiy resurslarni muhofaza qilish. Ekologik muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.</i>	2
A2	Barqaror turizmda madaniy merosni saqlash va rivojlantirish. <i>Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish. Tarixiy va madaniy resurslardan foydalanish. Madaniy merosning turizm rivojlanishidagi ahamiyati.</i>	2
A3	Ekoturizm: konsept, imkoniyatlar va rivojlanish istiqbollari. <i>Ekoturizmning asosiy tamoyillari. Ekologik turizm resurslari. Ekoturizmni rivojlantirish imkoniyatlari va istiqbollari.</i>	2
A4	Iqlim o'zgarishi va turizm: muammolar va yechimlar. <i>Iqlim o'zgarishining turizmga ta'siri. Turizm sohasidagi ekologik xatarlar. Muammolarni kamaytirish va moslashuv choralarini ishlab chiqish.</i>	2
	Amaliy mashg'ulot (korxona va tashkilotlarda) (K)	24
K1	Turizm korxonalarida barqaror rivojlanish tamoyillarining qo'llanilishini o'rganish.	2
K2	Turizm faoliyatining atrof-muhitga ta'sirini baholash.	2
K3	Turistik obyektlarda tabiiy resurslardan oqilona foydalanish amaliyoti.	2
K4	Ekoturizm obyektlari faoliyatini tahlil qilish.	2
K5	Madaniy meros obyektlaridan turizm maqsadlarida foydalanish samaradorligini baholash.	2
K6	Mahalliy hamjamiyatlarning turizm rivojlanishidagi ishtirokini o'rganish.	2
K7	Turizm korxonalarida ekologik boshqaruv tizimlarini tahlil qilish.	2
K8	Turistik destinatsiyalarda chiqindilarni boshqarish va ekologik nazorat amaliyoti.	2
K9	Turizm infratuzilmasining barqaror rivojlanish talablariga muvofiqligini baholash.	2
K10	Turizmda ekologik sertifikatlash va standartlashtirish amaliyotini o'rganish.	2
K11	Turizm sohasida iqlim o'zgarishiga moslashuv choralarini tahlil qilish.	2
K12	Barqaror turizmni rivojlantirish bo'yicha amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.	2
7.	Mustaqil ta'lim topshiriqlari*	72
1.	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	36
2.	Vaziyatli masalalar (kazuslar) tuzish	10
3.	Berilgan manbalarni tahlil qilish	10
4.	Anjumanga tezis tayyorlash	10

5.	Berilgan mavzu bo'yicha referat yozish	6
----	--	---

**Izoh: Fan (modul) yuzasidan talabalar bajaradigan mustaqil ish topshiriqlari variativ tavsifga ega bo'lishi lozim. Mustaqil ish topshiriqlarining 1/3 qismi kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash (kooperativlik)ga mo'ljallangan bo'lishi kerak.*

8.	Ta'lim texnologiyalari va metodlari
----	--

- ma'ruzalar;
- amaliy, laboratoriya ishlami bajarish va xulosalash;
- interfaol keys-stadilar;
- blits-so'rov;
- gumhlarda ishlash;
- taqdimotlar qilish;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

9.	Talabalar tomonidan kreditlarni olish uchun talablar
----	---

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

10.	Talabalar bilimni baholash mezon
-----	---

a) 90-100 ball - 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzulami bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llash olish;
- tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.

b) 70-89 ball - 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzulami bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa;

➤ barcha amaliy ko‘nikma va malakalami o‘zlashtirishga harakat qilgan bo‘lsa.
d) 60-69 ball - 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
➤ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
➤ fandagi mavzulami tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
➤ fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
➤ bayon qilish ravon bo‘lmasa;
➤ fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
➤ fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.
e) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 0-59 ball - 2 baho bilan baholanishi mumkin:
➤ fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘tilmagan bo‘lsa;
➤ fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
➤ fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajarmagan bo‘lsa;
➤ fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
➤ fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
➤ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa; fanni bilmasa.

11. Foydalanilgan adabiyotlar	
Asosiy adabiyotlar	
1.	M.Amonboyev, S.Xalilov. Barqaror turizm rivojlanishi. O‘quv qo‘llanma. – T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021 – 96 b.
Qo‘shimcha adabiyotlar	
2.	Sh.M. Mirziyoyev. Hozirgi zamon va Yangi O‘zbekiston. - Toshkent: O‘zbekiston, 2024.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo‘lini qat’iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O‘zbekiston, 2023
4.	Sh.M. Mirziyoyev. Yangi O‘zbekistonda erkin va faravon yashaylik. 5-jild.- Toshkent: O‘zbekiston, 2023.
5.	Sh.M Mirziyoyev. Inson qadri, uning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlari uchun. –Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
6.	Sh.M. Mirziyoyev. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To‘ldirilgan ikkinchi nashri. - Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
7.	Sh.M. Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 48 b.
8.	“Turizm to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasining Qonuni – http://www.lex.uz/docs/4428097 , 2019, Toshkent sh., 2019-yil 18-iyul, O‘RQ-549-son.
9.	O‘zbekiston Respublikasining «Texnik jihatdan tartibga solish to‘g‘risida»gi qonuni (27.02.2023 y.)
Axborot manbalari	

10.	https://www.unwto.org – Butunjahon Turizm Tashkiloti.
11.	https://www.uzbektourism.uz – O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi huzuridagi Turizm qo‘mitasi.
12.	www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali
13.	www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
14.	www.uzbekistanairways.uz
15.	www.uzbekrailways.uz
16.	www.wttc.org

